

Obvodný úrad miestnych národných výborov v Handlovej (1944) 1945 – 1950 (1951)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1571_10257	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Handlovej	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1944) 1945 – 1950 (1951)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2,60 bm (70 kusov úradných kníh,, 13 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Obvodný úrad miestnych národných výborov v Handlovej	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Výzvu na zakladanie národných výborov ako orgánov ľudovej moci pri organizovaní protifašistického boja obsahoval Ohlas Ústredného národno-revolučného výboru z marca 1942. Podľa inštrukcií ilegálnej Slovenskej národnej rady vydaných koncom roka 1943 sa sieť okresných a miestnych národných výborov rozrástla najmä v prvom polroku 1944. Rozhodujúcou etapou bolo ich prevzatie štátnej moci v obciach a okresoch na Slovensku v období SNP. Vo svojej pôsobnosti sa opierali o smernice Povereníctva SNR pre veci vnútorné č. 339/1944/I z 27. septembra 1944. Po oslobodení Československa v roku 1945 sa začína nová etapa vo vývoji národných výborov. Nariadením Povereníctva SNR č. 26/1945 Zb. n. SNR zo 7. apríla 1945 boli zriadené miestne národné výbory, na ktoré prešla právomoc, ktorú	Dejiny správy pôvodcu

		<p>predtým vykonávali obecné zastupiteľstvá, obecná rada, starosta obce a obecný notár. Na základe dočasného organizačného poriadku vydaného Povereníctvom pre veci vnútorné č. 6633/2-II/1-1945 z 15. novembra 1945 vykonávali miestne národné výbory svoju pôsobnosť prostredníctvom pléna, rady, predsedu, miestnych komisií a obvodných úradov miestnych národných výborov (ďalej MNV). Po zrušení obvodných notárskych úradov práve obvodné úrady MNV boli ustanovené ako orgány verejnej správy. Obvodný úrad MNV v Handlovej tak prevzal agendu zrušeného Obvodného notárskeho úradu v Handlovej. Do jeho územného obvodu patrili dva národné výbory: MNV v Morovne a od začiatku roka 1946, na základe Vyhlášky PV č. 1-2/II-3/1946 z 9. januára 1946 aj MNV v Novej Lehote, ktorý preradili z Kremnického do Prievidzského okresu. Obvodný úrad MNV v Handlovej bol orgánom pomocným a výkonným, vybavoval všetky písomné podania miestnych národných výborov spadajúcich do jeho pôsobnosti ako ich výkonný orgán. Podával posudky a návrhy v odborných záležitostiach, plnil usmernenia a opatrenia orgánov MNV, príkazy, nariadenia, dožiadania dozorných orgánov a vyšších úradov. Vedúci neskôr prednosta úradu sa povinne zúčastňoval na zasadnutiach pléna a rady ako zapisovateľ, ale hlasovacie právo nemal. Bol odborným poradcom MNV a dozeral na prácu zamestnancov. Ako štátnemu úradníkovi mu prináležalo rozhodovacie právo v matričných záležitostiach, do ktorých národné výbory nemali právo zasahovať. Obvodný úrad MNV v Handlovej bol vytvorený na zasadnutí pléna MNV v Handlovej 22. apríla 1945. Do funkcie prednostu úradu bol menovaný bývalý notár a v úrade starostu končiaci Gejza Kubíni, úradníkmi sa stali Ferdinand Lajstrík, Vilma Zániová, ktorá bola zároveň pokladníčka, pani Reisová a Klára Šínová. Úrad zamestnával tiež pomocné sily, ktorými boli Karol Mikuláš a Mikuláš Krčmárik. Dňa 8. mája 1945 bolo v úrade zriadené staviteľské oddelenie a na miesto vedúceho bol prijatý Jozef Tretiak. Keďže úrad nemal vlastného účtovníka a množstvo účtovnej práce narastalo, bolo potrebné vyhotovovať záverečné účty a obecné rozpočty plénum MNV v Handlovej rozhodlo 28. júla 1945 vytvoriť nové miesto pre účtovníka. Poslanci prijali na toto miesto bývalého notára na dôchodku Vojtecha Ceizla, ktorý mal zaučiť nového, mladého účtovníka. Na miesto účtovnej sily bol od 6. augusta 1945 prijatý Jozef Weiss. Gejza Kubíni pôsobil vo funkcii prednostu a od roku 1946 vo funkcii tajomníka úradu od jeho vzniku až do 20. mája 1948, kedy bol dekrétom Povereníctva vnútra v Bratislave zo dňa 11. mája 1948, č. IV/2-1149/16-1948 zbavený funkcie vedúceho úradu MNV v Handlovej a pridelený ako prednosta Obvodného úradu MNV vo Veľkom Aboni. Ešte predtým 10. marca 1948 požiadal o pridelenie matrikára do úradu avšak výsledok bol negatívny. Zástupcom tajomníka úradu bol Imrich Balcar, preložený v roku 1947 na iné miesto a vo funkcii námestníka tajomníka ho nahradil Viktor Pockody. V roku 1948 vo funkcii obecnej pokladníčky pre Handlovú pôsobila Vilma Zániová, pre Morovno Juraj Greguš. Obec Nová Lehtoa svojho vlastného pokladníka</p>	
--	--	--	--

		<p>nemala. Po odchode Gejza Kubíniho bol do funkcie vedúceho úradu ustanovený Viktor Pockody a jeho zástupcom sa stal Filip Oťapka. Dňa 25. októbra 1948, na návrh predsedu MNV v Handlovej, bol schválený Štatút o systemizácii a úprave platového a služobného pomeru obecných úradníkov, kancelárskeho a pomocného personálu a zriadencov. Vytvorených tak bolo osem miest v kategórii administratívnych úradníkov, jedno v kategórii technických úradníkov a päť v kategórii zriadencov. Voľby zamestnancov na systemizované miesta sa konali 12. augusta 1949. Obvodný úrad MNV v Handlovej podliehal pod Okresný národný výbor v Prievidzi a poverenictvu vnútra. Vyvrcholením reorganizácie verejnej správy v obciach na Slovensku bolo vládne nariadenie č. 14/1950 Zb. o organizácii miestnych národných výborov zo dňa 20. februára 1950. Na základe tohto nariadenia boli právomoci Obvodného úradu MNV v Handlovej presunuté na jednotlivé miestne národné výbory, čo znamenalo likvidáciu úradu. Reorganizácia MNV v Handlovej sa uskutočnila 8. mája 1950 a prvá ustanovujúca schôdza obnoveného MNV sa konala 24. augusta 1950. Prvé zasadnutie pléna MNV v Morovne, na ktorom boli zvolení jeho členovia bolo 26. marca 1950. V rámci Nitrianskeho kraja bol Obvodný úrad MNV v Handlovej oficiálne zrušený výmerom KNV v Nitre č. 563/1950 sekr. zo dňa 7. júla 1950.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Spisová manipulácia obvodného úradu MNV nebola osobitne upravená. Platil kancelársky poriadok pre obce a obecné a obvodné notárske úrady, vydaný uhorským ministerstvom vnútra č. 126 000/1902 B.N., ktorý upravoval aj spisovú službu obvodného úradu MNV. Vedúci, prednosta obvodného úradu MNV viedol registratúrne denníky, nazývané ako podacie protokoly (prezidiálny – dôverný a administratívny - všeobecný), do ktorých zapisoval všetky podania, či už prišli ktorémukoľvek miestnemu národnému výboru alebo priamo obvodnému úradu MNV. Prednosta doručení poštu otváral a vybavoval. Na doručené spisy odtlačil prezentačnú pečiatku úradu. Spisy boli protokolované chronologicko-numericke, pričom spisy, týkajúce sa jednej veci sa pripájali k číslu. Neprotokolovali sa tie záležitosti, pre ktoré sa museli viesť evidencie, zápisnice pléna, rady, komisií MNV, doručky, zbierky zákonov a nariadení, úradné vestníky, oznamy. Zvlášť sa viedli protokoly pre dôvernú agendu. Spisy sa členili na prezidiálne (dôverné), ktoré rozsahovo tvorili menšiu časť a administratívne (všeobecné), ktorých bola väčšina. Počas vybavovania sa spisy ukladali do spisových obalov, na ktorých bolo poznačené o aký typ spisov ide, číslo spisu lomené rokom vzniku. Na konci roka sa vybavené spisy sústreďovali do spisovne úradu (dnes registratúrne stredisko). Osobitné oddelenie tvorila účtovná agenda, do ktorej patrili písomnosti ako rozpočet, záverečný účet, majetkový inventár, pokladničné denníky, viažuce sa k hlavnej knihe hospodárenia. Samostatným celkom bola matričná agenda. Počas zániku obvodného úradu MNV, úrad roztriedil písomnú produkciu a podľa pertinencie ju odovzdal jednotlivým miestnym národným výborom. Záznamy</p>	Dejiny archívneho fondu

		obvodných úradov MNV boli väčšinou uložené v nevyhovujúcich priestoroch, v pivniciach alebo na povalách, čo sa podpísalo aj na zachovaní spisov, ktoré boli v mnohých prípadoch znehodnotené. Veľké množstvo písomností sa dostalo do archívu s písomnosťami notárskych úradov.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Prvé záznamy boli prevzaté do archívu dňa 20. júla 1957. V prírastkovej knihe pod číslom 42 boli zapísané archívne dokumenty z rokov 1945 – 1949, ktoré tvorilo päť kníh a 16 balíkov. Ďalšie dokumenty – registratúrne pomôcky, úradné knihy, spisový a účtovný materiál boli odovzdané 30. mája 1962 v rámci akcie sceľovania fondov notárskych úradov a úradov MNV. Tieto boli zapísané pod prírastkovým číslom 73. Dňa 16. októbra 1963 bolo v prírastkovej knihe pod číslom 122 zapísaných deväť kníh zápisnic pléna a rady MNV v Handlovej, ktoré boli v 80. rokoch v rámci reinventarizácie preradené do fondu MsNV v Handlovej.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny fond je mimoriadne cenný po obsahovej stránke, nachádzajú sa v ňom predovšetkým dokumenty poukazujúce na riešenie národnostnej otázky obyvateľstva nemeckej národnosti, osídľovanie Handlovej a Novej Lehoty, povojnovej rekonštrukcie, prevádzka HUB, zoznamy obetí účastníkov národnooslobodzovacieho boja v Handlovej, konfiškácie. Ďalej obsahuje jednu evidenciu úradných stránok, z dôverných spisov štatistické údaje obvodu, politickú príslušnosť a spoľahlivosť, evidenciu nespoľahlivých osôb, zriadenie milícií, odsun Nemcov, evidenciu nezvestných zamestnancov, plán bytovej výstavby na rok 1951. V administratívnych spisoch môžeme nájsť dokumenty týkajúce sa zásobovania, živností, domovej príslušnosti osôb, pozemkového usporiadania Handlovej a Novej Lehoty, zlúčenia Novej Lehoty s Handlovou, úmrtí na TBC, zoznamy nezamestnaných a nezvestných osôb, vojnových hrobov, ale aj zriadenie štátnej ľudovej školy, ubytovanie baníkov, vojnové škody, zväz protifašistických bojovníkov, účasť v SNP, voľby, výstavbu cintorína, kúpaliska, vybudovanie vodovodu, súpisy školopovinných detí, elektrifikáciu, zoznamy členov MNV, rôzne evidencie prenajímaných nehnuteľností, majetkové inventáre obcí, výkazy, hlavné účtovné knihy, pokladničné denníky, záverečné účty, hlavný rozpočet a účtovné knihy Miestnych národných výborov v Handlovej, Morovne, Novej Lehote. Fond je zdrojom informácií o politických, spoločenských i hospodárskych pomeroch povojnového obdobia v obciach ležiacich v okrese Prievidza.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Vyradňovacie konanie sa uskutočnilo v roku 1957 v Miestnom národnom výbore v Handlovej podľa smerníc Povereníctva vnútra uverejnených v Zbierke obežníkov pre KNV pod číslom 304/1953. Fond po prevzatí do archívu bol neúplný a poškodený, chýbali registratúrne denníky. Ostatné dokumenty javili známky poškodenia vodou spôsobené záplavami. Išlo o evidencie a 69 účtovných kníh. Veľmi dobre sa zachovali administratívne spisy, ktoré sú obsahovo bohaté	Vyradňovanie a hodnotenie

		na rôzne informácie povojnového obdobia. Vnútorne vyrad'ovanie uskutočnila počas spracovávania fondu v roku 1962 Oľga Bražinová, nie je však známe, čo z fondu vyradila. Po hodnotení boli všetky písomnosti – registratúrne pomôcky, spisy, účtovný materiál z roku 1945 zaradené do fondu Obvodného úradu MNV v Handlovej ako aj dve účtovné knihy Handlovej vedené od roku 1944 do roku 1947. Opačne, z dôvodu prevahy rokov, bola jedna evidencia zbrojných listov 1932 – 1950 zaradená do fondu Obvodný notársky úrad v Handlovej.	
3.3.3.	Accruals	Očakáva sa prevzatie matričnej agendy po uplynutí lehoty uloženia.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený združeným inventárom v štruktúre: Obvodný úrad miestnych národných výborov v Handlovej: I.Knihy Evidenčné II. Spisový materiál Spisy a. dôverné b. administratívne III. Účtovný materiál A.Evidenčné knihy B.Účtovné knihy 1.Handlová 2.Morovno 3.Nová Lehota	Spôsob usporiadania
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of	slovenský	Jazyk/písmo

	material		archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	dobrý	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík: Obvodné úrady miestnych národných výborov 1945 – 1950, skupinový inventár, Bojnice, 1963, evid. č. 536. Štátny okresný archív Prievidza v Bojniciach. Oľga Bražinová, Jozef Bilčík, Marta Gašparovičová: Úrady a obvodné úrady miestnych národných výborov (1940) 1945 – 1950 (1957), združený inventár, Bojnice 1989, evid. č. 2472.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, Tehelná 18, 972 01 Bojnice	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Obvodný notársky úrad v Handlovej 1882 – 1945 (1951) Okresný úrad v Prievidzi 1923 - 1945 Okresný národný výbor v Prievidzi (1918) 1945 – 1990 (1991) Mestský národný výbor v Handlovej 1945 – 1990 (1992) Miestny národný výbor v Morovne 1946 - 1974 Miestny národný výbor v Novej Lehote 1951 - 1974	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publication note	Bilčík, Jozef – Obert, Štefan – Vitek Ernest. <i>Spríevodca po okresných archívoch v Nitre, Prievidzi a Topoľčanoch</i> . Bratislava: Slovenská archívna správa, 1975, 542 s. <i>Informatívny spríevodca štátnych archívov Slovenskej republiky II/2</i> . Bratislava: Ministerstvo vnútra SR, odbor archívnictva a spisovej služby, 2001, 346 s. Kolektív autorov: <i>MONOGRAFIA MESTA I. HANDLOVÁ OD PRAVEKU PO SÚČASNOŠŤ</i> . Banská Bystrica: Harmony s.r.o., 2017, 271 s.	Informácie o publikovaní

3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Fond spracovala v rokoch 1962 - 1963 Oľga Bražinová a spolu s Jozef Bilčíkom vyhotovili inventár. V roku 1989 ho reinventarizovala Marta Gašparovičová, ktorá pristúpila k zmenám v uložení na základe metodického pokynu AS MV SSR z 9. februára 1982, zápisnice pléna Miestneho národného výboru v Handlovej 1945 – 1950 a Morovne 1946 – 1950 ako aj zápisnice rady 1949 - 1950 zaradila do fondov Mestského národného výboru v Handlovej a Miestneho národného výboru v Morovne. Marta Gašparovičová pristúpila k reinventarizácii fondu z viacerých dôvodov, prvoradým bolo presťahovanie archívu z Prievidze do novej účelovej budovy v Bojniciach. Po presťahovaní nebolo možné nájsť spisy podľa existujúceho inventára. Ďalším dôvodom bolo, že spracovatelia fondu ponechali v ňom aj zápisnice pléna a rady, ktoré podľa nového usmernenia mali byť zaradené do fondov príslušných MNV. Opis fondu vyhotovila Zuzana Kotianová v apríli 2020.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	03. 04. 2020	Dátum vyhotovenia opisu